

STAPPEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN DE SYNODE

OP WEG NAAR DE KERKELIJKE VERGADERINGEN 2027-2028

Fasen, criteria en hulpmiddelen
voor de voorbereiding

[Oorspronkelijke tekst: Italiaans]

[Werkvertaling in het Nederlandse met behulp van DeepL]

TERUGBLIK

INTERPRETATIE

ORIËNTEREN

VIEREN

De Kerk bijeenbrengen om samen terug te kijken op wat er is gebeurd en om de wonderen te delen die de Heer heeft verricht, is een praktijk die geworteld is in de ervaring van de terugkeer van de zending zoals beschreven in het Evangelie: nadat ze twee aan twee waren uitgezonden, “keerden de tweeënzeventig vol vreugde terug” (Lc 10,17) en vertelden ze wat de Heer door hen had volbracht.

Later nam de apostolische Kerk deze zelfde praktijk over, zoals we in de *Handelingen* lezen: “Toen we in Jeruzalem aankwamen, verwelkomden de broeders ons hartelijk. De volgende dag begeleidde Paulus ons bij een bezoek aan Jakobus, en alle presbyters waren aanwezig. Hij begroette hen en vertelde hen vervolgens uitvoerig wat God onder de heidenen had volbracht door zijn bediening” (Handelingen 21,17–19; vgl. ook Handelingen 14,27 en Handelingen 15,4.12).

De synodale weg van de komende jaren put inspiratie uit deze verslagen, als een gelegenheid om **het Volk van God bijeen te brengen**, om **samen na te denken over het werk dat God** onder ons **blijft volbrengen**, om **de vruchten ervan te delen** en om **dank te betuigen**. De zo bijeengebrachte kerken zullen de uitwisseling van gaven kunnen ervaren, waarbij zij een andere fundamentele spirituele dynamiek overnemen die in het Nieuwe Testament wordt bevestigd (vgl. Rom 15,26-27), opnieuw voorgesteld door het Concilie (vgl. *LG* 13 en 23; *AG* 38; *PO* 6, 7 en 10) en krachtig bevestigd in het *Slotdocument* (FD) van de Synode 2021-2024 (zie met name nrs. 120-123).

De vergaderingen van 2027-2028, waaraan de voorbereiding van deze tekst is gewijd, bevinden zich in de uitvoeringsfase van de synode. Dit vormt het derde moment van het proces dat is geschetst in de Apostolische Constitutie *Episcopalis communio*, na de raadpleging en het luisteren naar het Volk van God (2021-2023) en de feestelijke fase, die culmineerde in de twee zittingen van de XVIe Gewone Algemene Vergadering van de Bisschoppensynode in oktober 2023 en oktober 2024. Met de presentatie van het *slotdocument* opende paus Franciscus deze nieuwe fase, die vervolgens werd bevestigd en bevorderd door paus Leo XIV. De *Pathways for the Implementation Phase of the Synod*¹ (29 juni 2025, [beschikbaar op www.synod.va](http://www.synod.va)) schetsten verder de horizon en de stijl van deze reis, en boden criteria en eerste oriëntaties.

De hier gegeven aanwijzingen zijn bedoeld om het reeds lopende proces concreter vorm te geven, door de betrokkenheid van de lokale Kerken en van de verschillende sferen van kerkelijke gemeenschap te specificeren. **De implementatiefase voert geen extra taken in naast het gewone leven van de gemeenschappen; zij geeft veeleer richting aan en vernieuwt dat leven van binnenuit.** Zij nodigt gemeenschappen uit om te experimenteren met meer synodale praktijken en vormen van kerkelijk leven, de vruchten daarvan te beoordelen en deze te delen, binnen een dynamiek van uitwisseling tussen de kerken die de gemeenschap voedt en de zending ondersteunt. Binnen dit perspectief wordt de betekenis van de in de *Stappen voor de implementatiefase* aangekondigde vergaderingen duidelijk: het zijn geen op zichzelf staande gebeurtenissen, maar belangrijke momenten binnen een breder proces van onderscheiding, bekering en groei dat zal uitmonden in de Kerkelijke Vergadering van 2028.

¹ In de Nederlandse vertaling: *Stappen voor de implementatiefase van de synode* (werkvertaling) beschikbaar op www.luisterendopweg.nl en www.rkkerk.nl

De voor de komende jaren geplande **vergaderingen vormen een beslissende stap in de uitvoering van de Synode**. Zoals reeds in de *Stappen voor de implementatiefase* is benadrukt, gaat het hier niet om het toevoegen van een formele fase of het herhalen van wat al is ervaren in de analoge fasen van de Synode 2021-2024, maar om het helpen van de kerken om de opgedane ervaring om te zetten in gedeelde wijsheid. Wat op het spel staat, is niet louter de continuïteit van een proces, maar de rijping ervan.

De bedoeling is tegelijk eenvoudig en veeleisend: erkennen wat de Heilige Geest heeft doen groeien, de moeilijkheden begrijpen die de weg nog steeds kenmerken, en met realisme en vertrouwen de te nemen stappen vaststellen. In die zin zijn de vergaderingen geen technische evaluatie, maar gelegenheden voor onderscheiding, gedeelde medeverantwoordelijkheid en dankzegging, binnen een proces dat door de hele Kerk wordt gedeeld.

Om de eenheid van dit proces te bewaren, **wordt een gemeenschappelijke vraag voorgesteld om het werk op alle niveaus te sturen**, terwijl het aan elke fase wordt overgelaten om deze vraag in overeenstemming met de eigen context te formuleren:

*In het licht van de weg die is ingeslagen na de afsluiting van de Synode 2021-2024,
en met het oog op het aanbieden van de vruchten ervan als een geschenk
aan de andere Kerken en aan de Heilige Vader:*

**welke concrete vorm van een missionaire synodale
Kerk, en welke nieuwe wegen van synodaliteit,
ontstaan er in uw gemeenschap?**

Deze vraag nodigt uit tot een herlezing, in een geest van gebed, van de ervaring met de uitvoering van *het slotdocument*: de ingezette praktijken, de nieuwe beginpunten, de transformaties die gaande zijn, maar ook de moeilijkheden die zijn ondervonden. Tegelijkertijd zet deze vraag een narratief en communicatief proces in gang tussen de kerken, waardoor zij niet in zichzelf gekeerd raken, maar wat is beleefd kunnen situeren binnen een bredere horizon van gemeenschap.

Doelstellingen en perspectieven

Een evaluatievergadering is **een spiritueel proces en een feestelijk moment waarop de draden van een gezamenlijke reis van groei in synodaliteit worden samengebracht**. Synodaliteit is een essentiële dimensie van het leven van de Kerk, geworteld in gemeenschap en gericht op zending. Daarom is het doel van het evaluatieproces de groei van het hele Volk van God in relaties en in trouw aan de zending van de Kerk in de wereld, met bijzondere aandacht voor de participatie van vrouwen, jongeren, armen en degenen die in de marge van onze gemeenschappen leven.

Bij de bijeenkomsten en de voorbereiding daarvan gaat het er niet om de raadplegingsfase van de synode te herhalen, maar om **te leren van de opgedane ervaringen, de vruchten en de moeilijkheden te onderkennen, prioriteiten** en processen **bij te stellen** in het licht van zorgvuldig onderscheidingsvermogen, de medeverantwoordelijkheid onder kerkelijke actoren te versterken en een authentieke uitwisseling van gaven tussen de kerken te bevorderen. Bij dit alles blijft het van doorslaggevend belang om waakzaam te blijven luisteren naar de stem van de Heilige Geest in het licht van het Woord van God: de Vergaderingen zijn immers geen sociologische raadpleging, noch een overleg of debatterende dynamiek. De kwaliteit van het gebed, het luisteren en het delen is belangrijker dan de hoeveelheid geproduceerd materiaal, dat beknopt en gericht moet zijn.

De vergaderingen maken met name deel uit van bredere kerkelijke processen, die voldoende voorbereidingstijd, de daadwerkelijke betrokkenheid van gemeenschappen en participatieve organen, en bijzondere zorg bij het delen en communiceren van de vruchten vereisen. De Vergaderingen vormen niet het einde van de reis, maar vertegenwoordigen een moment van synthese en hernieuwde impuls: wat daarin wordt erkend en gedeeld, is bedoeld om de volgende stappen te sturen, de dialoog tussen de Kerken te voeden en de continuïteit van het proces van synodale missionaire groei te ondersteunen.

Verantwoordelijkheid en samenstelling

De verantwoordelijkheid voor het proces berust bij de diocesane of eparchiale bisschop voor diocesane en eparchiale vergaderingen, bij de voorzitter van de bisschoppenconferentie voor nationale of regionale vergaderingen, en bij de verantwoordelijken van de continentale organen voor vergaderingen op dat niveau. Deze verantwoordelijkheid moet worden uitgeoefend in de geest van wat wordt bevestigd in het *slotdocument*, nrs. 69 en 92, in samenwerking met de participatieve organen en synodale teams, waaraan de organisatie en coördinatie van het werk zijn toevertrouwd. In dit perspectief zijn synodale teams niet louter operationele structuren, maar organen waarin een ervaring van luisteren en medeverantwoordelijkheid is gerijpt en die behouden en verder ontwikkeld moet worden. Om deze reden is het, waar dit nog niet is gebeurd, essentieel om diocesane, nationale en continentale synodale teams te reactiveren en te ondersteunen, en hun samenstelling door te geven aan het Algemeen Secretariaat van de Synode².

De **samenstelling van de vergaderingen** moet in overeenstemming zijn met hun doel. Het gaat niet louter om het vertegenwoordigen van een bisdom of de Kerk van een land of regio, maar om het waarborgen van de aanwezigheid van personen die vertrouwd zijn met de lopende processen en in staat zijn deze theologisch en pastoraal te interpreteren. Bij de selectie van deelnemers moet de nodige aandacht worden besteed aan het evenwicht tussen mannen en vrouwen en tussen de verschillende generaties, aan culturele en kerkelijke diversiteit – met inbegrip van priesters, diakens, gewijde vrouwen en mannen, leden van verenigingen, bewegingen en nieuwe gemeenschappen, evenals gelovigen die niet tot georganiseerde structuren behoren – en aan de aanwezigheid van personen die in kwetsbare of gemarginaliseerde situaties leven. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de betrokkenheid van parochiepriesters. Het is ook belangrijk om stemmen te waarderen die niet direct herleidbaar zijn tot kerkelijke structuren en, waar nodig, te voorzien in de deelname van vertegenwoordigers van andere Kerken en christelijke gemeenschappen of van andere religies. De niveaus en wijzen van deelname kunnen variëren naargelang de culturele context, competenties en ervaringen, maar **het is essentieel dat deelnemers bereid zijn het proces ook na 2028 te ondersteunen**, en zo de continuïteit ervan te helpen waarborgen.

Aangezien het aantal deelnemers aan fysieke bijeenkomsten noodzakelijkerwijs beperkt zal zijn, moet er ook worden gezorgd voor manieren waarop een zo groot mogelijk aantal gelovigen zich werkelijk deel van het proces kan voelen. Hiertoe kunnen online voorbereidingsmomenten worden georganiseerd en kan deelname op afstand aan sommige sessies mogelijk worden gemaakt, onder meer door middel van livestreaming met vertaling waar nodig. Het materiaal dat tijdens het proces wordt geproduceerd, zal ten minste online toegankelijk worden gemaakt. Tegelijkertijd moet het belang van fysieke bijeenkomsten niet worden onderschat, zelfs niet in de voorbereidingsfase, als onvervangbare gelegenheden voor wederzijds luisteren en gezamenlijk onderscheidingsvermogen.

² Het registratieformulier voor synodale teams op diocesaan, nationaal en continentaal niveau is beschikbaar via de volgende link: https://synod2024db.com/2025_synodal-teams-registration/

Kalender en hulpmiddelen

De kalender van de Vergaderingen volgt wat reeds in de *Stappen voor de implementatiefase* is aangegeven:

- eerste semester van 2027: evaluatievergaderingen op diocesaan en eparchiaal niveau
- tweede semester van 2027: nationale of regionale evaluatievergaderingen
- eerste vier maanden van 2028: continentale evaluatievergaderingen;
- oktober 2028: kerkelijke vergadering in het Vaticaan.

De concrete uitvoeringsmodaliteiten zullen met voorzichtigheid en vrijheid moeten worden aangepast aan de culturele, sociale en ook politieke omstandigheden van de verschillende contexten. Vanuit methodologisch oogpunt blijft het gesprek in de Geest het bevoorrechte referentiepunt, waarbij ruimte wordt gelaten voor de aanpassingen die vereist zijn door de specifieke behoeften van een evaluatieproces in zijn verschillende fasen.

De referentieteksten voor deze reis blijven in de eerste plaats het **slotdocument** van de XVIe Gewone Algemene Vergadering van de Bisschoppensynode en de *Stappen voor de implementatiefase*. Er zij ook aan herinnerd dat de *eindrapporten* van de studiegroepen die na de eerste zitting zijn opgericht, momenteel worden gepubliceerd en, zodra ze beschikbaar zijn, worden verzameld op een speciale pagina van www.synod.va. Deze *verslagen*, die elementen bieden voor een diepere reflectie over bepaalde kwesties die relevant zijn voor het kerkelijk leven, moeten zoveel mogelijk worden opgenomen in de verschillende fasen van het traject, niet als inhoud die moet worden toegepast, maar als aanwijzingen die het lopende onderscheidingsproces kunnen verhelderen en helpen situeren binnen een bredere horizon.

Om de voorbereiding adequaat te ondersteunen, zal er verder werkmateriaal beschikbaar worden gesteld en zullen er online vormingsbijeenkomsten worden georganiseerd, gericht op het verduidelijken van doelstellingen en inhoud en op het begeleiden van de verantwoordelijken bij het uitvoeren van het proces. Meer gedetailleerde informatie zal te zijner tijd worden toegezonden. Deze hulpmiddelen zijn bedoeld om een geïnformeerde deelname en een coherent verloop van de vergaderingen te bevorderen, met respect voor de diversiteit van de contexten en in de eenheid van de kerkelijke reis.

Vanuit dit algemene kader worden nu enkele aanwijzingen gegeven met betrekking tot de afzonderlijke fasen van de weg, om de uitvoering ervan concreter te begeleiden, waarbij **de noodzaak** behouden blijft **om ze met voorzichtigheid en vrijheid aan te passen aan de specifieke kenmerken van elke context**. Alle betrokkenen worden uitgenodigd om bijzondere aandacht te schenken aan de fase waaraan zij moeten bijdragen of waarvoor zij een specifieke verantwoordelijkheid dragen; tegelijkertijd maakt het lezen van het geheel het mogelijk om de eenheid en de reikwijdte van het proces vollediger te begrijpen, wat een bewustere en harmonieuze deelname bevordert.

FASEN VAN DE WEG

TERUGBLIK

Fase van de lokale Kerken (bisdommen en eparchieën)

INTERPRETATIE

Fase van de lokale kerken van een bisschoppenconferentie (nationaal of regionaal)

ORIËNTEREN

Fase van de lokale kerken van elk continent (of continentale regio)

VIEREN

Kerkelijke vergadering van de Kerk als geheel

STAPPEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN DE SYNODE

Fase van de lokale kerken (bisdommen en eparchieën)

- eerste semester van 2027 -

TERUGBLIK

INTERPRETATIE

ORIËNTEREN

VIEREN

TERUGBLIK

Hij die op de troon zat, zei: “Zie, Ik maak alle dingen nieuw.”
Toen zei hij: “Schrijf deze woorden op, want ze zijn betrouwbaar en waar.”
(Openb. 21,5)

De fase van de lokale kerken (bisdommen en epararchieën) vindt plaats in de eerste helft van 2027 als een tijd van herinnering en onderscheiding. Het is niet louter een oefening in wederopbouw, maar een kerkelijke daad: **verzamelen en erkennen wat er heeft plaatsgevonden, de betekenis ervan begrijpen en toestaan dat wat zich begint af te tekenen aan het licht komt**. In deze context betekent herinneren niet terugkijken naar het verleden, maar het heden lezen in het licht van het handelen van de Heilige Geest in de geschiedenis en in het leven van gemeenschappen. De horizon van het werk in deze fase is in de eerste plaats **narratief**.

In deze fase wordt de lokale Kerk in de eerste plaats opgeroepen **om de ervaringen die in gang zijn gezet te verzamelen en met elkaar in verband te brengen**: nieuwe vormen van missionaire aanwezigheid, praktijken van medeverantwoordelijkheid, wegen van het luisteren, transformaties in besluitvormingsprocessen en hervormingen van structuren. Het gaat erom te vertellen, dynamieken, overgangen en lessen aan het licht te brengen, met in het achterhoofd de drievoudige kerkelijke bekering die in het *slotdocument* wordt benadrukt: de bekering van relaties, van besluitvormingsprocessen en van de banden tussen de kerken en met hun territoria. Binnen dit perspectief zal het belangrijk zijn om de persoonlijke en gemeenschappelijke dimensies van bekering samen te houden, zonder het niveau van structurele hervormingen te verwaarlozen.

Deze fase ontvouwt zich via twee nauw met elkaar verbonden en complementaire momenten.

- De eerste bestaat uit **een spirituele herlezing van de ervaring**, die vóór de Vergadering moet plaatsvinden en die het mogelijk maakt om wat in de verschillende gebieden is beleefd te verzamelen, te ordenen en scherp te stellen. De vrucht van dit werk zal het verhalende verslag zijn.
- Het tweede moment is **de Vergadering zelf**, waarin deze eerste uitwerking op een organische manier wordt ontvangen, gedeeld en geïnterpreteerd: hier rijpt, door wederzijds luisteren en gezamenlijk onderscheidingsvermogen, een dieper begrip van de reis en worden de essentiële elementen geïdentificeerd die bewaard en voortgedragen moeten worden.

Beide momenten zijn evenzeer gericht op de interne groei van de gemeenschap als op de communicatie met de andere lokale Kerken: wat tot rijpheid is gekomen, wordt erkend en aangeboden als een bijdrage aan een bredere kerkelijke reis. Om deze reden zal de Vergadering ook een gelegenheid zijn om een brief aan de andere Kerken te schrijven om de belangrijkste vruchten van het evaluatieproces met hen te delen.

A. Het verhalende verslag

Het uitgangspunt van deze fase bestaat **uit een zorgvuldige en goed gestructureerde herlezing van de afgelegde weg**. Het uitgangspunt is de centrale vraag die het hele proces leidt, geformuleerd binnen de concrete context van het bisdom of de eparchie:

In het licht van de reis die is ondernomen na de afsluiting van de Synode 2021-2024, en met het oog op het aanbieden van de vruchten ervan als een geschenk aan de andere Kerken en aan de Heilige Vader: welke concrete vorm van een missionaire synodale Kerk, en welke nieuwe wegen van synodaliteit, komen er in uw gemeenschap naar voren?

In het licht van deze vraag is het de taak om te onderzoeken hoe het *slotdocument* van de synode is geïmplementeerd, welke processen zijn op gang gebracht, welke transformaties gaande zijn, welke moeilijkheden zich hebben voorgedaan en welke perspectieven in zicht komen.

Om dit werk te ondersteunen en te helpen concretiseren, stellen de *Stappen voor de implementatiefase* een aantal gebieden voor waarop de lokale Kerken zichzelf kunnen bevragen om stappen van receptie en ontwikkeling te herkennen:

- bevordering van een synodale spiritualiteit (cf. FD, nrs. 43-46) en van een liturgie die in synodale geest wordt beleefd (cf. FD, nr. 27);
- het bevorderen van ambten en charismatische gaven; toegang voor leken tot leidinggevende functies waarvoor het sacrament van de wijding niet vereist is, en tot andere kerkelijke verantwoordelijkheden (cf. FD, nrs. 60, 75-77);
- de praktijk van kerkelijk onderscheidingsvermogen (cf. FD, nrs. 81-86), besluitvormingsprocessen in synodale stijl (cf. FD, nrs. 93-94) en het functioneren van participatieve organen in synodale stijl (cf. FD, nrs. 103-106);
- ontwikkeling van praktijken van transparantie, verantwoording en evaluatie (cf. FD, nrs. 95-102);
- missionaire vernieuwing van parochies en lokale gemeenschappen (cf. FD, nrs. 117-119);
- banden tussen naburige bisdommen, binnen regio's en tussen landen (cf. FD, nr. 124);
- synodale stijl in oecumenische relaties (cf. FD, nrs. 137-138);
- synodale stijl in interreligieuze relaties (cf. FD, nr. 123);
- synodale stijl in de georganiseerde aanwezigheid binnen de samenleving (onderwijs, cultuur, menselijke ontplooiing, gastvrijheid, gezondheidszorg, enz.; cf. FD, nr. 118) en in de bevordering van vrede, gerechtigheid en zorg voor ons gemeenschappelijk huis (cf. FD, nrs. 47-48, 121);
- vormingsactiviteiten in synodaliteit (cf. FD, nrs. 143-151) en het synodale karakter van de wegen van de christelijke initiatie (cf. FD, nr. 142);
- enz.

Deze lijst, die niet uitputtend is, is bedoeld als hulpmiddel om te voorkomen dat relevante dimensies van de ervaring over het hoofd worden gezien. Elke lokale Kerk wordt uitgenodigd om bijzondere aandacht te schenken aan de gebieden die in haar eigen context het meest significant zijn, **zonder enige verplichting om ze allemaal aan te pakken**. In ieder geval is het essentieel dat de herlezing zich niet uitsluitend richt op het interne leven van de christelijke gemeenschap, maar het missionaire perspectief openhoudt: **op welke manier heeft de ervaring met de uitvoering van de Synode bijgedragen, en hoe kan deze bijdragen, aan het vergroten van het vermogen van de Kerk om het Evangelie te verkondigen in de concrete situaties van het menselijk en sociaal leven?**

Om dit proces te vergemakkelijken, zal er in de komende maanden een leidraad voor het opstellen van het verhalend verslag worden toegezonden. Er wordt nu al op gewezen dat de tekst vergezeld kan gaan van korte bijdragen (indicatief één pagina elk) gewijd aan specifieke ervaringen die belangrijk worden geacht om te delen, inclusief die welke niet de verwachte resultaten hebben opgeleverd: ook deze kunnen waardevolle leerelementen bieden.

De verantwoordelijkheid voor de coördinatie van het opstellen van het verslag zal gewoonlijk worden toevertrouwd aan het synodeteam, dat zal samenwerken met de personen en instanties die betrokken zijn bij de verschillende aspecten van het kerkelijk leven, **onder de eindverantwoordelijkheid van de bisschop, aan wie de definitieve goedkeuring toekomt**. Mocht de bisschop de noodzaak van wijzigingen of aanpassingen zien, dan zal hij de tekst terugsturen naar het team, met opgave van de redenen voor zijn opmerkingen. Dit werk moet vóór de Vergadering zijn voltooid en het verslag moet ruim van tevoren aan de deelnemers ter beschikking worden gesteld.

B. De Vergadering: algemene herlezing van de reis en brief aan de andere Kerken

De Vergadering vormt het moment waarop de analytische herlezing wordt ontvangen, gedeeld en geïnterpreteerd in het licht van de ervaring van de diocesane of eparchiale Kerk als geheel. **Het verhalende verslag dient als uitgangspunt voor de Vergadering**: door wederzijds luisteren, uitwisseling en gezamenlijk gebed kan een meer geïntegreerde visie op de ondernomen reis tot wasdom komen. Het gesprek in de Geest, op passende wijze aangepast, blijft de voorgestelde methodologische referentie, in het besef dat kerkelijk onderscheidingsvermogen niet het resultaat is van bemiddeling tussen standpunten, maar de vrucht van een gezamenlijk luisteren naar de Geest.

Het doel van de Vergadering is niet het opstellen van een nieuw synthesedocument, maar **het opstellen van een korte brief**, gericht aan de andere lokale Kerken over de hele wereld, om in een beknopte en communicatieve vorm de belangrijkste vruchten te delen die zijn voortgekomen uit het proces van de uitvoering van de Synode: wat is begrepen, wat wordt als veelbelovend gezien en wat blijft open.

Deze brief – van beperkte omvang – heeft een waarde die verder gaat dan louter verslaglegging. Het is een daad van kerkelijke communicatie die het mogelijk maakt deel te nemen aan de uitwisseling van gaven tussen de Kerken, waarbij men de eigen ervaring aanbiedt en zich tegelijkertijd openstelt voor die van anderen. Er zal ook een opzet voor het opstellen van de brief worden toegezonden.

Na afloop van de vergadering zullen zowel het verhalende verslag als de brief worden doorgestuurd naar het nationale (of regionale) synodale team, als bijdrage aan de volgende fase van het onderscheidingsproces, en **uiterlijk 30 juni 2027** worden gedeeld met het Algemeen Secretariaat van de Synode.

SAMENVATTING

Tijdens de fase van de lokale kerken worden twee verschillende en complementaire bijdragen voorbereid: **met het oog op de vergadering**, een verhalend verslag, waarin op een gestructureerde manier de spirituele, theologische en pastorale herlezing van de ervaring op de verschillende onderzochte gebieden wordt gebundeld; **tijdens de vergadering**, een brief aan de andere kerken, waarin in beknopte vorm de algemene betekenis van de reis en de belangrijkste vruchten worden gepresenteerd.

In deze tweeledige exercitie – die eerst gericht is op het leven van de diocesane of eparchiale kerkgemeenschap en vervolgens naar buiten toe –, onder de uiteindelijke verantwoordelijkheid van de bisschop, staat de kwaliteit van deze fase op het spel. Het gaat er niet alleen om beter te begrijpen wat er heeft plaatsgevonden, maar ook om samen te erkennen wat de Geest tot stand brengt en dit te delen als een geschenk voor de reis van de Kerk als geheel.

STAPPEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN DE SYNODE

Fase van de lokale kerken van een bisschoppenconferentie (nationaal of regionaal)

- tweede semester van 2027 -

TERUGBLIK

INTERPRETATIE

ORIËNTEREN

VIEREN

INTERPRETATIE

“Wees niet bang. Ik ben de eerste en de laatste, degene die leeft [...].
Schrijf daarom op wat je hebt gezien, wat er gebeurt en wat daarna zal gebeuren.

Dit is de geheime betekenis van de zeven sterren
die je in mijn rechterhand zag, en van de zeven gouden
kandelaars: de zeven sterren zijn de engelen van de zeven kerken, en
de zeven kandelaars zijn de zeven kerken.” (Openb. 1,17-20)

Binnen dit proces vormt de fase van de lokale kerken van een bisschoppenconferentie een moment van sapientiaal en theologisch interpretatie. Na het werk van herlezing en vertelling door de bisdommen of eparchieën is nu een volgende stap nodig: **de vruchten die door de bisdommen en eparchieën zijn gedeeld, in ontvangst nemen, ze met elkaar in verband brengen en hun bredere kerkelijke betekenis naar voren laten komen.** Dit is het moment waarop lokale ervaringen, zonder hun concreetheid te verliezen, worden opgenomen in een breder perspectief, dat in staat is om gemeenschappelijke dynamieken, convergenties en spanningen te identificeren, evenals perspectieven die betrekking hebben op het leven van de Kerk in een bepaald gebied als geheel.

In het algemeen **zijn de belangrijkste actoren in deze fase de Kerken die tot dezelfde Bisschoppenconferentie behoren**, die in deze fase van het proces het gewone referentiepunt vormt voor het onderscheidingsproces en het uitwerkingswerk. Wanneer de omstandigheden dit echter aangeven, kan deze fase ook worden uitgevoerd in kerkelijke regio's van beperktere omvang (zoals kerkelijke provincies) of in bredere regio's, waarin landen worden samengebracht die bijzonder homogene culturele, sociale of pastorale contexten delen (zoals bijvoorbeeld het geval is in sommige regio's van Afrika of Europa). In dit perspectief worden de kerken die zijn verenigd in CEAMA (de Kerkelijke Conferentie van het Amazonegebied) eveneens uitgenodigd om een eigen specifiek traject te ontwikkelen, dat vervolgens zal worden ingebracht in de bredere uitwerking van de kerken van Latijns-Amerika. Bisdommen of eparchieën die niet tot een bisschoppenconferentie behoren, worden uitgenodigd om de groep kerken te identificeren waarmee het bijzonder vruchtbaar zou zijn om deze fase uit te voeren, vanwege culturele, sociale of pastorale nabijheid.

Onder de voortdurende verantwoordelijkheid van de voorzitter van de bisschoppenconferentie worden de synodale teams opgeroepen deze fase te coördineren, in samenwerking met de bevoegde organen, commissies en personen op nationaal of regionaal niveau, waarbij ook op passende wijze deskundigen en vertegenwoordigers van diocesane of eparchiale synodale teams worden betrokken.

Ook deze fase is opgebouwd uit twee afzonderlijke en complementaire momenten. Het eerste is gewijd aan een gerichte herlezing van bepaalde specifieke aspecten, onder meer door de voorbereiding van thematische werkbladen, die zullen leiden tot **het opstellen van een theologisch- pastoraal verslag**; het tweede is gericht op de Vergadering, die geroepen is om een gezamenlijke interpretatie van de afgelegde weg te formuleren en de vruchten daarvan via **een brief** aan de andere Kerken mee te delen.

A. Het theologisch-pastoraal rapport

De eerste stap van deze fase bestaat uit **de voorbereiding van thematische werkbladen** die het mogelijk maken om wat er in de verschillende gebieden van het kerkelijk leven is beleefd en op gang is gebracht, te ordenen en scherp te stellen. Het werk bestaat uit het verzamelen en herwerken van wat naar voren komt uit de bijdragen van de bisdommen en eparchieën (verhalende verslagen en brieven) door alle volgende thematische werkbladen op te stellen:

1. Bevordering van een synodale spiritualiteit (cf. FD, nrs. 43-46) en van een liturgie die in synodale zin wordt beleefd (cf. FD, nr. 27)
2. Bevordering van ambten en charismatische gaven; toegang voor leken tot leidinggevende functies waarvoor het sacrament van de wijding niet vereist is, en tot andere kerkelijke verantwoordelijkheden (cf. FD, nrs. 60, 75-77)
3. De praktijk van kerkelijk onderscheidingsvermogen (cf. FD, nrs. 81-86), besluitvormingsprocessen in synodale stijl (cf. FD, nrs. 93-94) en het functioneren van participatieve organen in synodale stijl (cf. FD, nrs. 103-106)
4. Ontwikkeling van praktijken van transparantie, verantwoording en evaluatie (cf. FD, nrs. 95- 102)
5. Missionaire vernieuwing van parochies en lokale gemeenschappen (cf. FD, nrs. 117-119)
6. Banden tussen naburige bisdommen, binnen regio's en tussen landen (cf. FD, nr. 124)
7. Synodale stijl in oecumenische relaties (cf. FD, nrs. 137-138)
8. Synodale stijl in interreligieuze relaties (cf. FD, nr. 123)
9. Synodale stijl in de georganiseerde aanwezigheid in de samenleving (onderwijs, cultuur, menselijke ontplooiing, opvang, gezondheidszorg, enz.; cf. FD, nr. 118) en in de bevordering van vrede, gerechtigheid en zorg voor ons gemeenschappelijk huis (cf. FD, nrs. 47-48, 121)
10. Vormingsactiviteiten in synodaliteit (cf. FD, nrs. 143-151) en het synodale karakter van de wegen van de christelijke initiatie (cf. FD, nr. 142)

Andere werkbladen nodigen uit tot een herlezing van specifieke kwesties die duidelijker naar voren komen in de dynamiek van kerkelijke groeperingen:

11. Vorming in synodaliteit in seminaries (cf. FD, nr. 142)
12. Synodale stijl en vorming in synodaliteit aan theologische faculteiten en instellingen (cf. FD, nr. 67)
13. Synodale stijl van bisschoppenconferenties en hun structuren (cf. FD, nr. 125)
14. Deelname van het gewijde leven en van lekenverenigingen aan de synodale dynamiek van de lokale Kerk (cf. FD, nrs. 65, 118)

Door de voorbereiding van deze werkbladen (waarvoor te zijner tijd een sjabloon zal worden verstrekt) is het de bedoeling om niet alleen aan het licht te brengen wat er is bereikt, maar vooral ook **de dynamiek die door de verschillende gebieden loopt, de criteria die naar voren komen en de vragen die om verdere reflectie vragen**. In vergelijking met de vorige fase vereist het werk hier een meer expliciete theologische en pastorale interpretatie van de ervaring. Zodra de thematische werkbladen zijn opgesteld, zal onder coördinatie van het synodale team een inleiding van enkele pagina's worden opgesteld, waarin een algemene theologisch-pastorale interpretatie wordt geboden.

De inleiding vormt samen met de thematische werkbladen het theologisch-pastoraal verslag. Het geeft een overzicht van de belangrijkste dynamieken die naar voren zijn gekomen, de transversale vragen die de verschillende gebieden doorkruisen, en de perspectieven die zich openen

voor de toekomstige weg. Het rapport is een waardevolle bron die uiting geeft aan het kerkelijk bewustzijn dat op lokaal niveau is gerijpt: het presenteert wat is ontvangen van de lokale Kerken, moedigt hen aan hun eigen weg te situeren binnen een bredere en gedeelde horizon, en vormt het uitgangspunt voor het werk van de nationale (of regionale) evaluatievergadering.

Bovendien zullen de synodale teams in deze fase nagaan wat de meest geschikte manieren zijn om de door de bisdommen en eparchieën opgestelde brieven aan de andere Kerken te publiceren en te verspreiden, als een concreet teken van de ondernomen weg en van de verscheidenheid aan stemmen die deze hebben bezielde.

B. De Vergadering: algemene herlezing van de reis en brief aan de andere Kerken

De nationale (of regionale) evaluatievergadering is geroepen om de verschillende verzamelde materialen (het theologisch-pastoraal verslag, de verhalende verslagen en de brieven aan de kerken die door de bisdommen of eparchieën zijn opgesteld) in ontvangst te nemen en deze op een organische manier te herlezen. Het doel is niet om een synthese te bieden, maar om een gedeelde interpretatie van de reis te laten ontstaan, die in staat is aan te geven wat het meest significant lijkt voor het heden en de toekomst.

Concreet zal de Vergadering worden opgeroepen om een brief te schrijven gericht aan de lokale Kerken en aan de groeperingen van Kerken over de hele wereld, waarin de belangrijkste vruchten van de reis op een beknopte en communicatieve manier tot uitdrukking komen: wat er is geleerd, wat als veelbelovend wordt erkend, en de inzichten die kunnen worden aangeboden als bijdrage aan de gemeenschappelijke weg. Net als in de lokale fase is zorgvuldigheid in de communicatie een integraal onderdeel van het proces: het is door deze uitwisseling dat de kerken samen groeien.

Het theologisch-pastoraal verslag en de brief zullen ter beschikking worden gesteld aan het continentale synodeteam als bijdrage aan de volgende fase van het proces, en **uiterlijk op 31 december 2027** worden gedeeld met het Algemeen Secretariaat van de Synode.

SAMENVATTING

De taak van de fase van de lokale kerken van een bisschoppenconferentie (nationaal of regionaal) is het bieden van een theologisch-pastorale interpretatie van de ondernomen reis, die in staat is ervaringen met elkaar in verband te brengen, ze zowel in relatie tot elkaar als in het licht van het Woord van God en de leer van de Kerk te belichten, met het oog op een bredere communicatie naar het hele Volk van God in dienst van zijn missie.

Haar werk krijgt concrete vorm in het opstellen van: **met het oog op de Vergadering**, een theologisch-pastoraal verslag, bestaande uit een reeks werkbladen over de aangegeven thema's en een inleiding met een algemene interpretatie; **tijdens de Vergadering**, een brief gericht aan de andere Kerken van de wereld, waarin de belangrijkste vruchten van de reis worden gedeeld.

Aan dit materiaal wordt de geordende verzameling van de verhalende verslagen en brieven toegevoegd die door de bisdommen of eparchieën zijn opgesteld.

STAPPEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN DE SYNODE

Fase van de lokale kerken van elk continent (of continentale regio)

- eerste vier maanden van 2028 -

TERUGBLIK
INTERPRETATIE
ORIËNTEREN
VIEREN

ORIËNTEREN

Ik zag ook de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, uit de hemel neerdalen, van God, gereedgemaakt als een bruid die voor haar man is versierd. Ik hoorde een luide stem van de troon zeggen: “Zie, Gods woonplaats is bij de mensheid. Hij zal bij hen wonen en zij zullen zijn volk zijn en God zelf zal altijd bij hen zijn (als hun God)”. (Openb. 21,2-3)

Binnen het traject van de uitvoering van de Synode krijgt de continentale fase vorm als **een stap van oriëntatie, die nieuwe perspectieven kan openen**. Na de herlezing van de reis die door de bisdommen en eparchieën is afgelegd, en de interpretatie die op het niveau van de bisschoppenconferenties (nationaal of regionaal) tot rijping is gekomen, ontstaat er een ruimte waarin de Kerken van de verschillende continenten samen de stappen kunnen herkennen die de Heilige Geest hen uitnodigt te zetten op de verschillende benadrukte gebieden. Deze stap vraagt om een dieper luisteren naar de manieren waarop de Geest aan het werk is in de ervaring en nodigt uit tot onderscheiding van de dynamieken die gaande zijn in het licht van het Woord van God en de traditie van de Kerk, waardoor criteria en oriëntaties naar voren kunnen komen voor de reis naar een missionaire synodale Kerk die in staat is de hedendaagse wereld te bewonen.

De continenten (of de continentale regio's) vertegenwoordigen niet louter een geografische onderverdeling, maar drukken culturele, sociale en religieuze contexten uit die gekenmerkt worden door gemeenschappelijke dynamieken: migratieprocessen, culturele transformaties, politieke spanningen en veranderingen in de manieren waarop het geloof wordt beleefd. Het continent is niet simpelweg een tussentijdse synthese, maar een context waarin de Kerken samen uitdagingen kunnen herkennen die de nationale grenzen overstijgen en om gezamenlijke antwoorden vragen.

Het werk van deze fase zal bestaan uit het verzamelen en analyseren van het materiaal dat is voortgekomen uit de fase van de lokale kerken van een bisschoppenconferentie (nationaal of regionaal), samen met de voorbereiding van specifieke thematische werkbladen (in het bijzonder over het synodale functioneren van continentale groeperingen van kerken). Dit zal worden gevolgd door een meer op onderscheiding gericht moment, gericht op het opstellen van een **“perspectiefverslag”**: een algemene herlezing van de reis, waarmee opkomende prioriteiten en gezamenlijke oriëntaties kunnen worden geïdentificeerd. Communicatie met de kerken van andere continenten, met wie de belangrijkste vruchten moeten worden gedeeld, zal van fundamenteel belang zijn. De resultaten moeten **uiterlijk 30 april 2028** aan **het Algemeen Secretariaat van de Synode** worden toegezonden.

De specifieke aspecten van deze fase en **de concrete modaliteiten voor de uitvoering van het werk zullen verder worden uitgewerkt in dialoog met vertegenwoordigers van de verschillende continenten**, met het oog op het formuleren van meer gedetailleerde aanwijzingen en *ad-hoc* ondersteunend materiaal.

Binnen ditzelfde kader zal er ook een dialoog plaatsvinden binnen de Romeinse Curie over de uitvoering van de synode. De resultaten daarvan, in samenhang met de vruchten van de continentale vergaderingen, zullen een diepere integratie bevorderen tussen het onderscheidingsproces van de kerken en de dienstverlening van de organen van de Heilige Stoel.

STAPPEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN DE SYNODE

Kerkelijke Vergadering van de Kerk als geheel

- oktober 2028 -

TERUGBLIK
INTERPRETATIE
ORIËNTEREN
VIEREN

VIEREN

Een van de zeven engelen die de zeven schalen met de zeven laatste plagen vasthielden, kwam naar mij toe en zei: “Kom hier. Ik zal je de bruid laten zien, de vrouw van het Lam”. Hij nam mij in de geest mee naar een grote, hoge berg en toonde mij de heilige stad Jeruzalem, die uit de hemel neerdaalde van God. Zij straalde van de pracht van God. [...] De stad had geen zon of maan nodig om haar te verlichten, want de glorie van God gaf haar licht, en haar lamp was het Lam. De volken zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde zullen hun schatten naar haar brengen.
(Openb. 21,9-10; 23-24)

Het traject van de Vergaderingen bereikt zijn hoogtepunt in de Kerkelijke Vergadering van oktober 2028, waarbij de Kerk als geheel wordt opgeroepen om de vruchten die zijn gerijpt tijdens het traject van de uitvoering van de Synode **te erkennen, te vieren en voort te zetten**. De Kerkelijke Vergadering is meer dan een eindpunt; zij krijgt vorm als het moment waarop de ondernomen reis tot eenheid wordt gebracht, openstaat voor verdere ontwikkelingen en wordt toevertrouwd aan het onderscheidingsvermogen van de hele Kerk, onder de verantwoordelijkheid van de Heilige Vader.

De modaliteiten voor de Kerkelijke Vergadering zullen in een later stadium nader worden bepaald. Een speciaal *Instrumentum laboris* zal de inhoud en de werkwijze voorstellen in het licht van de afgelegde weg.

Een onderscheidend kenmerk van deze fase is de feestelijke dimensie ervan. Met name de liturgieën zullen worden ingezet om tastbaar te maken wat het betekent om een missionaire synodale Kerk te zijn: een volk dat door de Heer is bijeengebracht, aandachtig voor het Woord, in staat om gemeenschap te beleven en zich open te stellen voor de zending. **De feestelijke dimensie zal niet alleen betrekking hebben op het evenement dat in het Vaticaan plaatsvindt:** elke lokale Kerk zal worden uitgenodigd om dit te begeleiden met soortgelijke momenten van viering en uitwisseling, en het te ondersteunen met gebed, en zo een vorm van universele gemeenschap te ervaren.

Bovendien zullen er tijdens de Kerkelijke Vergadering van 2028 momenten van uitwisseling worden voorzien **om de thematische kernen die tijdens het proces naar voren zijn gekomen dieper te verkennen**, samen met onderscheidingsgroepen bestaande uit personen die aan de reis hebben deelgenomen en uit figuren met specifieke expertise, die geroepen zijn om de materialen vanuit verschillende perspectieven (kerkelijke positie, gender, generatie, cultuur en sociale context) te herlezen. Elke groep zal worden gevraagd een bijdrage te leveren op basis van de vraag die het hele proces bezielt, op passende wijze geherformuleerd:

welke concrete vorm van een missionaire synodale Kerk en welke nieuwe wegen van synodaliteit komen naar voren als vrucht van de reis die is ondernomen na de afsluiting van de Synode 2021-2024?

De aldus verzamelde bijdragen zullen **aan de Heilige Vader** worden **aangeboden als vrucht van het proces van onderscheiding**.

In deze fase zijn **de eucharistische handeling en het onderscheidingsproces** dus met elkaar verweven: wat is beleefd, wordt erkend als een geschenk, in vreugde gedeeld en toevertrouwd aan de verantwoordelijkheid van de hele Kerk, opdat het onder leiding van de Heilige Vader leven mag blijven voortbrengen.

INHOUD

OP WEG NAAR DE KERKELIJKE VERGADERINGEN 2027-2028	1
Doelstellingen en perspectieven	3
Verantwoordelijkheid en samenstelling	4
Kalender en hulpmiddelen	5
FASEN VAN DE WEG	6
Fase van de lokale kerken	7
A. Het verhalende verslag	9
B. De Vergadering: algemene herlezing van de reis en brief aan de andere Kerken	10
SAMENVATTING	11
Fase van de lokale kerken van een bisschoppenconferentie	12
A. Het theologisch-pastoraal rapport	14
B. De Vergadering: algemene herlezing van de reis en brief aan de andere Kerken	15
SAMENVATTING	15
Fase van de lokale kerken van elk continent	16
Kerkelijke Vergadering van de Kerk als geheel	18